

การพัฒนาแบบจำลองการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Development of a Budget Allocation Model for Educational Institutions

Under the Office of Vocational Education Commission

ณรงค์ แก้วสิงห์¹ สมศักดิ์ ลีลา² และ ดุสิต ขาวเหลือง³

Narong Kaewsing¹, Somsak Lila² and Dusit Khawloueng³

(Received: July 1, 2018; Revised: August 6, 2018; Accepted: August 6, 2018)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 3. พัฒนาแบบจำลองการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยและพัฒนา (Research and development) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สำรวจโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เกี่ยวกับโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการวิทยาลัยหรือผู้รับผิดชอบงบประมาณของวิทยาลัย จำนวน 29 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปปัญหาของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการจัดสรรงบประมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัย วัฒนและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² อาจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ อาจารย์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Ph.D. student, Educational Research, Measurement and Statistics Program, Faculty of Education, Burapha University

² Lecturer, Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University

³ Lecturer, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Burapha University

Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และขั้นตอนที่ 4 ยืนยันรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือผู้รับผิดชอบงบประมาณของวิทยาลัย จำนวน 301 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อคำถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order confirmatory factor analysis)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. โครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 1) ค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริหารสถานศึกษาทั่วไป และค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอน 2) งบประมาณแผ่นดินที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษา ได้แก่ งบบุคลากร งบดำเนินการ งบลงทุน งบอุดหนุน และงบรายจ่าย 3) เงินนอกงบประมาณ ซึ่งเป็นเงินรายได้จากการระดมทรัพยากรที่สถานศึกษาได้รับจากแหล่งอื่น ได้แก่ เงินบำรุงการศึกษา เงินรับบริจาค และการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง บุคคล สมาคม ส่วนราชการ และหน่วยงานอื่นๆ ที่ไม่ใช่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ปัญหาและอุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา การจัดสรรงบประมาณ ลำบาก ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามกำหนด งบประมาณมีจำกัด วิทยาลัยต้องนำเงินอุดหนุนมาจัดการเรียนการสอนมาเป็นค่าจ้าง งบบุคลากรมีค่าใช้จ่ายสูงโดยเฉพาะค่าจ้างครูพิเศษ ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างประจำน้อยส่งผลให้มีการใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราว ครูพิเศษ ค่าสาธารณูปโภค มีค่าใช้จ่ายสูงตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และค่าจัดการเรียนการสอนที่รัฐจัดให้สถานศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ด้านนโยบาย ด้านพันธกิจ ด้านกลยุทธ์ และด้านสินทรัพย์และรายได้ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวัดการจัดสรรงบประมาณ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 173.844 ค่าองศาอิสระ มีค่าเท่ากับ 98 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .935 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .961 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า แต่ละองค์ประกอบมีค่าระหว่าง .317 - .837 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า ซึ่งแสดงว่าโครงสร้างของโมเดลการวัดรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาวัดได้ตรงตามทฤษฎี

คำสำคัญ รูปแบบการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนารูปแบบสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Abstract

The purposes of the research were: 1. to study the structure of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission; 2. to study problems and obstacles of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission; and 3. to develop a budget allocation model of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission. The research methodology was of the Research and Development type. The research was composed of four steps. Step 1 dealt with a survey on the structure of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission by studying concepts, theories and research works related to the structure of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission. Then the data were treated with content analysis, and an analytic induction was made on the structure of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission. Step 2 dealt with the study of problems of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission. The research sample consisted of 29 college directors or persons in charge of the college budget. The data were collected through interviews. The tool used was a structured interview form. Then a content analysis was carried out and the conclusion on the problems of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission was made. Step 3 dealt with the construction of the budget allocation model which employed a focus group discussion of 10 experts and data were collected along the discussion. The research tool was a structured interview. Then a content analysis was carried out and the conclusion on the model of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission was made. Step 4 dealt with confirmation on the model of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission. The sample consisted of 301 college directors or persons in charge of the college budget, obtained through stratified random sampling. The research tool was a 5-point rating scale questionnaire containing 58 questions. The statistics employed in the analysis of data were descriptive statistics and the second order confirmatory factor analysis.

The results of the research are as follows:

1. The structure of the budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission comprised: expenses which were composed of: 1) general administrative expenses and expenses on learning and teaching; 2) the national

budget appropriated for the educational institution to be spent on personnel, operation, investment, subsidy and other expenses; 3) The off-budgetary fund which derived from incomes from outside sources. They were tuition fee, endowment, and from resource mobilization joined by parents, individuals, associations, government organizations and other agencies other than the Office of Vocational Education Commission.

2. Regarding problems and obstacles of budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission, it was found that the national budget allocated to the educational institution was not adequate for providing education; the allocation was late and the disbursement was overdue; the budget was limited, the college had to use the money intended to support learning and teaching on hiring personnel; the personnel expenditure was high, particularly the cost of hiring special teachers; government officials and permanent government workers were inadequate, so a lot of money was spent on hiring temporary workers and special teachers; utility cost was high, according to the changing circumstance; and the national budget for learning and teaching was inadequate.

3. The result of the development of the budget allocation model of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission revealed that the budget allocation model of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission had 4 factors. They were: policy, mission, strategy, and asset and income. The results of the second order confirmatory factor analysis revealed that the model was consistent with the empirical data, with $\chi^2 = 173.844$, $df = 98$, $p = 0.0210$, $GFI = 0.935$. The adjusted goodness of fit index (AGFI) was .961. The loading of each factor ranged from .317 to .837 and every factor was statistically significant at the 0.05 level. This indicates that the structure of the measuring model of the budget allocation of the educational institutions under the Office of Vocational Education Commission was valid according to the theory.

Keywords: budget allocation model, educational institution model development, office of Vocational Education Commission

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทั้งทางด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ อันเกิดจากการพัฒนาทางด้านวิชาการที่ทันสมัยได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เข้ามามีบทบาททางการศึกษาอย่างมาก จำเป็นที่ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาแนวความคิดและเทคนิคให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำเป็นต้องวางแผนการ

บริหารงานงบประมาณไว้ล่วงหน้าอย่างระมัดระวัง และรอบคอบ แผนงานงบประมาณที่วางไว้เป็นอย่างดีย่อมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต งบประมาณนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จก้าวหน้า หรือความสำเร็จของหน่วยงาน งบประมาณจะบอกวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และนำผลประโยชน์หรือผลตอบแทนให้หน่วยงานมองเห็นภาพของหน่วยงานในอนาคตว่าจะเป็นเช่นใด รัฐบาลใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการบริหารประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หากการใช้งบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมย่อมเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ แต่หากดำเนินการผิดพลาด อาจสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศชาติ งบประมาณที่ใช้กันอยู่มีหลายประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะการใช้ และการดำเนินงานที่มีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกัน งบประมาณแต่ละประเภทจะมีความเหมาะสมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปัจจัยหลายด้านไม่ว่าปัจจัยด้านการบริหาร ด้านสังคม และด้านการเมือง (อารีลักษณ์ พงษ์โสภา, 2545)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีพันธกิจหลัก ในการพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพทุกระดับอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปให้แก่สถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินงานต่างๆ ภายใต้กรอบของอำนาจหน้าที่ที่ตามกฎหมาย และการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปดังกล่าวด้วย

ในการบริหารสถานศึกษา ยุคปัจจุบันมีลักษณะอิสระคล่องตัวมากขึ้น ตามหลักการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (รุ่ง แก้วแดง, 2546) ส่วนโครงสร้างอาจยืดหยุ่นได้ตามขนาดของสถานศึกษาและลักษณะเฉพาะของสถานศึกษาแต่ละแห่งให้สอดคล้องกับภารกิจหลัก ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรงที่จะต้องรับผิดชอบในการบริหาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารและจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในทุกๆด้าน ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องมีการวางแผนและกำหนดนโยบายในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อการศึกษาอย่างเหมาะสม ข้อมูลเรื่องงบประมาณ เป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงปริมาณการลงทุนและความสูญเสียเปล่า อันเนื่องมาจากการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษา โดยนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์กลาง ประกอบการวิเคราะห์จัดสรรงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา และยังใช้เป็นแนวทางในการจัดเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับการขยายงานด้านการศึกษาต่อไปในอนาคตของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จากการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความยืดหยุ่นและเกิดความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณของตนเองตามที่ได้รับจัดสรร ตลอดจนเงินนอกงบประมาณที่ได้มาจากแหล่งต่างๆ ทำให้การบริหารงบประมาณ หรือการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษามีการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด การบริหารงบประมาณเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงแนวความคิดในการบริหารงาน

ตลอดจนวิธีการดำเนินงาน งบประมาณ จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีดำเนินงาน และโครงสร้างของหน่วยงาน การดำเนินการกับงบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสม มีความจำเป็นในการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ระบบบริหารงบประมาณของไทยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขจุดบกพร่องของระบบเดิม และให้มีความสอดคล้องกับบริบท สภาพเหตุการณ์ นโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จนกระทั่งใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (SPBB) ในปัจจุบัน (ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ และคณะ, 2549; อารมณ์ แก้วสลัศรี, 2552) ที่มุ่งเน้นหลักการจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด คุ่มค่า และสอดคล้องตามความต้องการของประชาชน โดยเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เน้นหลักการธรรมาภิบาล มีระบบการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่สามารถตรวจสอบได้ (สำนักงบประมาณ, 2545) หากหน่วยงานไม่สามารถพัฒนาผลการติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพครบถ้วน จะส่งผลให้เกิดความล้มเหลวในการจัดหาระบบงบประมาณได้ (สำนักงบประมาณ, 2553)

จากที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดสรรงบประมาณในการบริหารงานให้กับสถานศึกษา ในการบริหารงานของสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับบริบทกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานมีสภาพไม่คล่องตัว จากผลการวิจัยของสภาน์ ชุมทัพ (2554) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง รายงานผลการศึกษาวิจัยการติดตามประเมินผล เพื่อตรวจสอบการยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่มีผลมาจากการเพิ่มงบประมาณเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายจริงต่อหัวสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า อัตราค่าใช้จ่ายต่อหัว ควรเพิ่มขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปโดยคำนึงถึงภาวะเงินเฟ้อ และเพิ่มให้เพียงพอ ด้านออมวิซซ์ นาคทรพรพ และคณะ (2547) ได้ศึกษาสภาพปัญหาค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา และผู้ปกครอง ภายหลังมีการจัดสรรเงินอุดหนุนต่อหัว โดยแยกปัญหาออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ 1) ความไม่เพียงพอของงบประมาณและปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าของขั้นตอนการเบิกจ่ายจากความไม่ชัดเจนของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องตลอดจนปัญหาการบริหารจัดการภายในของสถานศึกษาเอง ทำให้การใช้จ่ายเงินอุดหนุนต่อหัวเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ 2) สถานศึกษาจำนวนมากมีการเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากผู้ปกครองเนื่องจากงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ และสถานศึกษาที่มีการเก็บเงินเพิ่มเติมมักเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่โดยค่าใช้จ่ายที่เก็บเพิ่มเติม ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการสอนเสริม หรือจัดกิจกรรมพิเศษ เช่นการสอนคอมพิวเตอร์ การสอนภาษา การจัดกิจกรรมกีฬา การจัดกิจกรรมค่าย เป็นต้น 3) จากความไม่เพียงพอของเงินอุดหนุน และการที่กระทรวงศึกษาธิการ เปิดโอกาสให้สถานศึกษาเก็บค่าใช้จ่ายเสริมเพิ่มเติมตามความจำเป็น ได้ทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ และถูกยืนยันด้วยผลวิจัยว่า ผู้ปกครองถึงเกือบร้อยละ 50 รายงานว่า ภายหลังมีเงินอุดหนุนให้สถานศึกษาแล้ว กลับเสียค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของบุตรให้แก่สถานศึกษาเพิ่มขึ้นแทนที่จะลดลง เป็นต้น และ 4) ผู้ปกครองตลอดจน ผู้บริหารและกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าสถานศึกษายังมีความจำเป็นในการระดมเงินบริจาค ในรูปของการให้โควตาผู้มีอุปการคุณและการเรียกเก็บเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายโดยเหตุผลหลัก คือ ความไม่เพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจากรัฐ และความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแม้จะมีการกำหนดนโยบาย และมีการปฏิบัติในเรื่องการบริหารงบประมาณในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอยู่หลายประการ แต่ก็ไม่มีรูปแบบที่สมบูรณ์สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างเห็นผลลัพธ์กับการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงบประมาณแบบเพิ่มประสิทธิภาพตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาระบบอาชีวศึกษาที่มีรายละเอียดชัดเจนและเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติมากขึ้น เพื่อสร้างเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงบประมาณ ระบบการเบิกเงินจากกระทรวงการคลัง และการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System - GFMS) สำหรับการบริหารงบประมาณที่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ความยุติธรรม การตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วม การกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจน และกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนั้นสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เกี่ยวกับโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงบประมาณของวิทยาลัย จำนวน 29 คน ซึ่งแบ่งตามประเภทสถานศึกษา จำนวน 14 ประเภทสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการหรือผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา

เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับปัญหาการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา โครงสร้างของงบประมาณ ปัญหาของงบบุคลากร ปัญหาของงบดำเนินงาน ปัญหาของงบลงทุน ปัญหาของงบเงินอุดหนุน และปัญหาของงบรายจ่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการร่างรูปแบบของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการนำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาใช้เป็นกรอบในการดำเนินการสร้างประเด็นคำถามในการระดมสมองจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้รับผิดชอบงบประมาณของวิทยาลัย จำนวน 10 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือเทียบเท่าขึ้นไป โดยดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 5 ปี 2. มีประสบการณ์ในการบริหารงบประมาณไม่น้อยกว่า 10 ปี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้รับผิดชอบงบประมาณของวิทยาลัย จำนวน 10 คน

เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสร้างรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ยืนยันรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการนำรูปแบบที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มายืนยันรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือผู้รับผิดชอบงบประมาณของสถานศึกษา จำนวน 301 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากนั้นเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการบันทึกในระบบคอมพิวเตอร์

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อยืนยันรูปแบบการจัดสรรงบประมาณ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อคำถาม ซึ่งประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับนโยบาย จำนวน 17 ข้อ ตอนที่ 3 ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับพันธกิจ จำนวน 13 ข้อ ตอนที่ 4 ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับกลยุทธ์ จำนวน 14 ข้อ และตอนที่ 5 ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับสินทรัพย์และรายได้ จำนวน 14 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายลักษณะพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยนำเสนอเป็นค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ และความโด่ง

2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก (First order confirmatory factor analysis) และอันดับที่สอง (Second order confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของ โมเดลสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรม MPLus Version 7.11

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า โครงสร้างงบประมาณ แบ่งออกเป็น รายได้ รายจ่าย และบุคลากร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายได้มีในส่วนของเงินงบประมาณเพื่อจ่าย ค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุน และหมวดรายจ่ายอื่น เงินนอกงบประมาณ เป็นเงินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินและเงินที่ไม่ใช่รายจ่ายประจำปี ซึ่งประกอบด้วยเงินบำรุงการศึกษาเงินบริจาค และรายได้ประเภทอื่นค่าใช้จ่ายหลักของสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา

การจัดสรร งบประมาณล่าช้า ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามกำหนด งบประมาณมีจำกัด วิทยาลัยต้องนำเงินอุดหนุน การจัดการเรียนการสอนมาเป็นค่าใช้จ่าย งบบุคลากรมีค่าใช้จ่ายสูงโดยเฉพาะค่าจัดจ้างครูพิเศษ ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างประจำน้อยส่งผลให้มีการใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราว ครูพิเศษ ค่าสาธารณูปโภคมีค่าใช้จ่ายสูงตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และค่าจัดการเรียนการสอนที่รัฐจัดให้ สถานศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

3. ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ด้านนโยบาย ด้านพันธกิจ ด้านกลยุทธ์ และด้านสินทรัพย์และรายได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ค่าเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบดังนี้ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.866$, $SD = 0.409$) ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.301$, $SD = 0.425$) ด้านสินทรัพย์และรายได้ ($\bar{X} = 4.285$, $SD = 0.395$) และด้านพันธกิจ ($\bar{X} = 4.238$, $SD = 0.397$) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านนโยบายที่มีตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสอดคล้อง ($\bar{X} = 4.435$, $SD = 0.365$) ด้านพันธกิจที่มีตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอบเขตและบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 4.367$, $SD = 0.355$) ด้านกลยุทธ์ที่มีตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประสิทธิภาพ/ประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.349$, $SD = 0.419$) ด้านสินทรัพย์และรายได้ที่มีตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.527$, $SD = 0.386$) เมื่อพิจารณารูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยตามรายตัวชี้วัดของรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดจาก 17 ตัวชี้วัดตามลำดับดังนี้ ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.527$, $SD = 0.386$) ความสอดคล้อง ($\bar{X} = 4.435$, $SD = 0.365$) ขอบเขตและบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 4.367$, $SD = 0.355$) และสนับสนุน ($\bar{X} = 4.362$, $SD = 0.449$)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 173.844 ค่าองศาอิสระ มีค่าเท่ากับ 98 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.935 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .961 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า แต่ละองค์ประกอบมีค่าระหว่าง .317 - .837 แต่ละองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า แสดงว่าโครงสร้างของโมเดลการวัดรูปแบบจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาวัดได้ตรงตามทฤษฎี

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดสรรงบประมาณพบว่า 1. งบประมาณที่รัฐจัดให้สถานศึกษายังไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับอาชีวศึกษา 2. มีการจัดสรรงบประมาณที่ล่าช้าวิทยาลัยต้องมีการสำรองจ่ายไปก่อน ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุไร รับพร (2552) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาเกือบทุกแห่งมีปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ได้จำนวนน้อยมากและไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดหาปัจจัยพื้นฐานให้นักเรียนได้ทันตามเวลาที่เหมาะสม 3. วิทยาลัยต้องนำเงินอุดหนุนการจัดการเรียนการสอน

นำมาเป็นค่าจ้างการสอนเกือบทั้งหมดที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 4. งบบุคลากร (ไม่รวมเงินเดือนและค่าตอบแทนของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ) เช่น ค่าจ้างชั่วคราว ค่าครองชีพ และเงินสมทบประกันสังคมนั้นมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าจ้างชั่วคราวสำหรับจัดจ้างครูพิเศษสอน 5. สถานศึกษาขนาดเล็ก มีค่าใช้จ่ายต่อหัวสูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลาง 6. ค่าสาธารณูปโภคของสถานศึกษามีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 7. ค่าจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุนรายหัว) ตามประเภทวิชาต่าง ๆ ที่รัฐจัดให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การบริหารสถานศึกษาไม่เพียงพอ

ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าโค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 173.844 ค่าองศาอิสระ มีค่าเท่ากับ 98 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.935 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .961 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า แต่ละองค์ประกอบมีค่าระหว่าง .317 - .837 แต่ละองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า แสดงว่าโครงสร้างของโมเดลการวัดรูปแบบจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาวัดได้ตรงตามทฤษฎี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- 1.1 ให้ความสำคัญกับนโยบาย คือ นโยบายตรงกับความจำเป็นและความต้องการของสถานศึกษา
- 1.2 ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล
- 1.3 มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 1.4 กลยุทธ์ที่แสดงนั้นต้องเชื่อมโยงกับแผน นโยบาย และพันธกิจ
- 1.5 การจัดสรรงบประมาณควรพิจารณาถึงขอบเขตและบทบาทหน้าที่ที่มีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบต่อการบริหารงบประมาณที่ชัดเจนมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- การประเมินผลติดตามการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายและพันธกิจของสถานศึกษา
- 2.1 ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดสรรงบประมาณตามประเภทของสถานศึกษา หรือในลักษณะอื่นที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง
 - 2.2 ควรมีการวิจัยศึกษาความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในการให้ความร่วมมือจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลให้ภาครัฐดำเนินการสนับสนุนตรงตามความต้องการ

2.3 สถานศึกษาควรมีการวิจัยเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับหลังพัฒนารูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา

2.4 ควรศึกษาค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เพื่อปรับงบประมาณค่าใช้จ่าย สำหรับสนับสนุนการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาได้เพียงพอกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ และคณะ. (2549). *การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการระบบงบประมาณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). *โรงเรียนนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สกนธ์ ชุมทัฬห. (2554). *รายงานผลการศึกษาวิจัยการติดตามประเมินผลเพื่อตรวจสอบการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีผลมาจากการเพิ่มงบประมาณเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานงบประมาณ. (2545). *ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: สำนักงานงบประมาณ.
- _____ . (2553). *หลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- อมรวิรัช นาคทรพรพ และคณะ. (2547). *การศึกษาสภาพปัญหาค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาและผู้ปกครอง ภายหลังจากจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐบาล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อาภรณ์ แก้วสลัศรี. (2552). *ระบบงบประมาณ จากแบบแสดงรายการสู่แบบมุ่งเน้นผลงาน*. สงขลา: กองแผนงาน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อารีลักษณ์ พงษ์โสภณ. (2545). *กระบวนการงบประมาณที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของการบริหารงบประมาณ กรณีสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุไร รั้งพร. (2552). *สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การบริหารงบประมาณเงินอุดหนุน ปัจจัยพื้นฐาน สำหรับนักเรียนยากจน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.